

Daniela Ostrá: Jak před Vánoci nespadnout do léčky?

Popis

A zatímco se děti těší na dárky pod stromečkem, někteří mají Vánoce spojené se stresem a existenčními obavami. A není se čemu divit. I přes ujišťování, že potraviny zlevní, většina z nás tento posun ještě neviděla, zatímco v novém roce očekáváme další zdražení cen energií.

Podle posledních průzkumů se spotřební chování lidí v posledních letech změnilo. Průměrnou rodinu letos Vánoce vyjdou na 12 tisíc korun. To je o 1500 méně než loni. Převládá také obava z půjček – lidé jsou méně ochotní se zadlužit. Ještě před covidem by si na Vánoce půjčila desetina lidí, dnes už jsou to pouhá 3 %. Navíc třetina z těch, kteří si půjčí, se obává potíží při splácení.

Na trhu panuje opatrnost. Česká republika je jediná země, která se dosud nevyhrabala na předcovidovou úroveň ekonomiky a prošla jednou z nejvyšších inflací. Někteří lidé už jednoduše nemají kde brát. Dokazují to i některá závažná čísla týkající se exekucí. Máme stále 650 tisíc lidí, kteří jsou v dlužích a na každého z nich připadá víc než šest exekucí. To je šokující číslo.

Vánoce jak z románu Charlese Dickense nejsou vzácností. Málokdo ze současných dlužníků se dočká snadného oddlužení. Tři díly akce Milostivé léto pomohly počty dlužníků snížit, ale netýkají se půjček a dluhů vymáhaných soudním exekutorem. A přes veškeré sliby vlády zásadní posun v odstranění problému exekučních pastí nenastal.

Sociální demokraté proto ve svém programu vycházejí z několika zásad: Exekutor nemůže být vybírán s ohledem na to, že se mu podaří dlužníka víc „odrbat“. Řešením je teritorialita exekutorů a určení exekutora automatickým mechanismem. Důležitým prvkem systému by měly být dluhové poradny při úřadech práce, a to zejména v prostředí, které je s dluhy chronicky spojené. Protože do dluhové pasti nejrychleji spadnou lidé v tíživé sociální situaci, požadujeme také vyrovnaní nezabavitelné částky mezi úplnými a samoživitelskými rodinami.

A jak se do nepříjemné situace vůbec dostat? Ačkoliv je lichva protizákonná, její vágní definice způsobuje, že se mnoho lidí spravedlnosti nedovolá. Aby ji dokázaly úřady účinně potírat, je třeba zákon zpřesnit. Lichva je navíc doménou sociálně vyloučených lokalit, kde je třeba zásadním způsobem zvýšit finanční gramotnost a důvěru v úřady, aby byly

podobné praktiky ohlašovány.

Lichváři a podvodníci používají většinou prověřené triky, kterých si ale laik nemusí hned všimnout. Nevýhodnou nabídku většinou provází agresivní forma reklamy, nejčastěji na internetu, který poskytuje vysokou míru anonymity. Některé formy reklam jsou vyložené podvody, například některé nabídky investic představené jménem českého premiéra nebo dalších známých osob. V posledních letech také přibyla řada projektů digitálních měn. Snaží se na nich přizivit i podvodníci a jejich trikům nevzácně podléhají i ti, kteří již investují.

V případě půjček se často používá podsouvání zavádějících informací v obchodních podmínkách. Pokud je například úročení označeno jako p. m., znamená to měsíční úrok. Častěji se používá zkratka p. a., která vyjadřuje míru úročení za celý rok. Pokud si žadatel nevšimne, že místo ročního úročení nabízí obchodník měsíční, měl by zpozornět, protože roční úročení pak bude mnohem vyšší. Takřka pravidlem je, že nejpodstatnější informace jako je právě roční míra úročení jsou uvedeny malým písmem, které je pro řadu lidí nečitelné.

Pokud se někdo z Vašich blízkých pro půjčku rozhodne a má k tomu důvod, není důvod ho odsuzovat. Většina lidí je schopná své závazky splatit a v době, kdy ceny některého zboží rostly, může být třeba půjčka na elektroniku i výhodnější. Pokud víte, že si chtějí půjčit Vaši rodiče nebo prarodiče, pomozte jim v orientaci v obchodních podmínkách. Vaši pomoc ocení.

A nezapomeňte, že společně strávený čas ocení Vaši blízcí mnohem víc, než dárky, které jim můžeme dát. Zkusme společně trávit víc času, sdílet naše zkušenosti, vnímat potřeby druhých. Všechny materiální věci časem zastarají, ale vztahy máme na celý život.

Datum vytvoření

20.12.2023